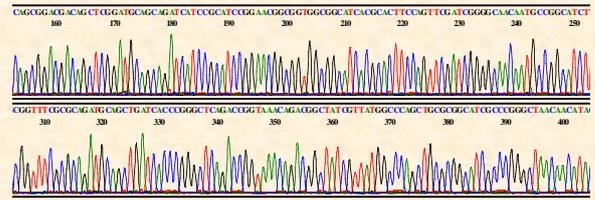

Molekulárně biologické databáze

Pro zajímavost, nebude součástí zkoušky...

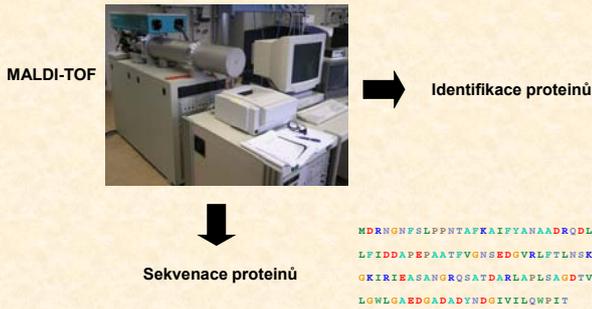
Důležité, pravděpodobně bude u zkoušky...

Molekulárně biologická data

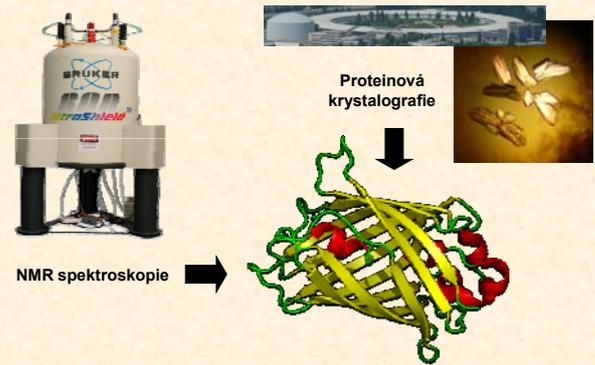

GATAGCGTAAATGATCGGCTGGCTGGCCATTTTCATGCTGGTTCCCAAGAAAATAACCGCTCACGGTCCCATCACGATCGCACACCGAAAATCGGCG
 TACAGGTGGTCCGCCCCCGCCAGCACATCGCTGGCCATAAATGATCTTTCAGCGGACGACGATCGGATGAGCAGATCATCCGATCCGGAACGGC
 AGCGCGGTCATCCGACATTCGATGGATCGGGCAACATCGCCGATCTTTCAGGGCAAAAGCGAATAACACGACCGCCATCTCCGCGCGGACGCC
 AGCGCGGTTTCGCGCAGATCGAGTGCATCACCCGGGCTCGACCGGTAACAGACGGCTATCGTTATGGCCAGCTCGCGCGATCGCCGGCTAACCA
 CATAACGGTGGGACCAATCAATCACGGTCCGGCGCGCGGATCACCGCTGGTTCCCGGATAGGGCTTCAGCAGGGTAAACCGCATCCAGAAATCACCGCAT

Molekulárně biologická data

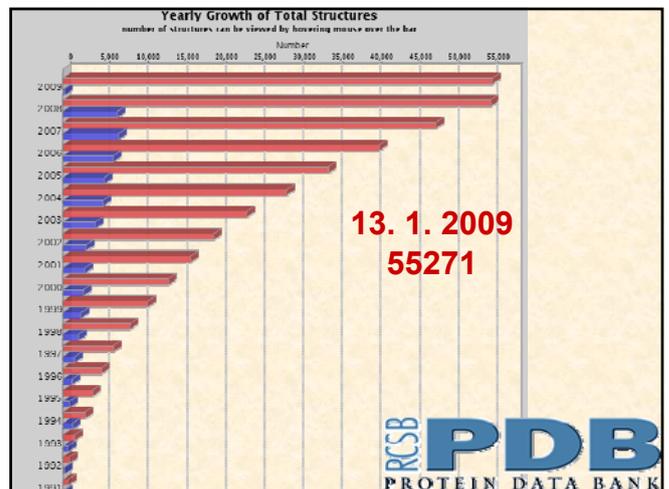
Molekulárně biologická data

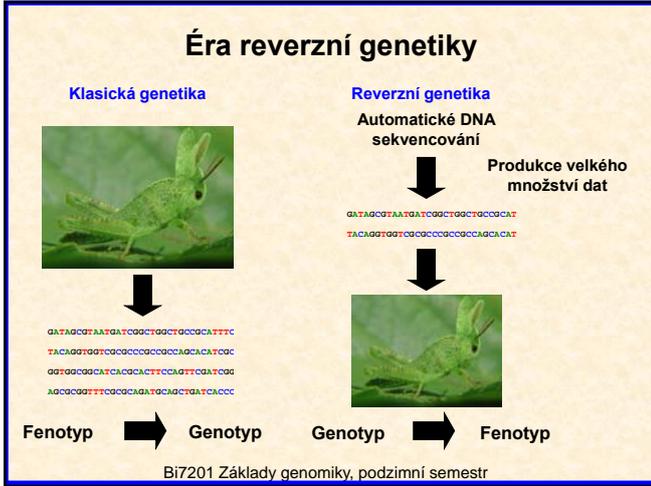

Molekulárně biologická data

- **Výkonné technologie:**
  - Automatické sekvencování
  - MALDI-TOF
  - NMR spektroskopie
  - Proteinová krystalografie

Výrazný nárůst množství biologických dat.

Molekulárně biologická data

- Nutnost organizovaného ukládání a skladování dat.
- Nutnost prohlížení a analyzování uložených dat.

Databáze je určitá uspořádaná množina informací (dat) uložená na paměťovém médiu.

V širším smyslu jsou součástí databáze i softwarové prostředky, které umožňují manipulaci s uloženými daty a přístup k nim.

Analytické nástroje

- Vyhledávací software**
Nutnost snadného, rychlého a specifického vyhledání informací.
- Srovnávání dat (sekvencí)**
Sequence alignment – „seřazení“ sekvencí.

```

LFFNTAKAIFYANAADRDLKLFIDAPEFAATFVQNSRSDGVL--PFLNKGKXIIIE
LFFNTDRALFFANAABQDHKLFIDGSEPEAAYHKLTRDGPFE--ATLNGSNKINFE
LFFNIXGVTALHAANDSTIDYIDDDPKAATPKGAGAQDQNLGKVLDDGMRVSVI
LFFNIAEGVTALVHSSAPSTIEWVVDHNRKAAATPQAGTQDANLNTQIVNKGKRVV
LFFN-aFg---lanaad-QtikifidD-pFAAtfkgag-----l-t-clnDgnkiRve

ASANGRCATDALLAPLSAGD-----TVNLEWLGAEDEABADYNDGIVILQWFIT
VSVNGKPRATDALLAPINOKKSDGSPFTVNFQIVVSRDHSBYNDGIVVILQWFIG
VMAHGPRRLGSRQVDIFKKE-----YFGLIGSEDAHDDYNDGIVVFNWFIG
VFAHSEPKIGSRQVDIFKKE-----YFGLIGSEDAHDDYNDGIVVFNWFIG
VFAHSEPKIGSRQVDIFKKE-----YFGLIGSEDAHDDYNDGIVVFNWFIG
vsaNGrpSat--R--ifkks-----tvfygIvgsEDGaDaDYNDGIVILqNFIG
    
```

Rozdělení molekulárně biologických databází

- Databáze:**
  - Primární
  - Sekundární
  - Strukturální

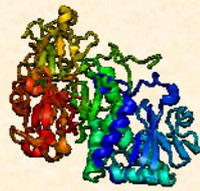
```
EDRPIKFSTEGATSQSYKQFIEALRERLRGLLHDIPVLPDPTLQERNRYIT
VELSNDTESIEVGLDVNAYVAYRAGTQSYFLRDAPSSASDYLFTGDQHS
LFFYGTGDLERWAHQSRQQLPLGLQALTHGISFFRSGGDNNEKARTLIVII
QMVAAARFRYISNRVSVIQGTAFQPDAAIISLENNWNLRSRGVQSVQDT
FFNQVLTINRNEPVIDLSHPTVAVALMLFVCPNPNIVEKSKICSRYP
TVRIGGRDGMVDVYDNGYHNGNRIIMKCKDRLEENQLWTLKSDKTIIRSNKG
```

↓

Ribosome-inactivating protein, subdomain 1

Ribosome-inactivating protein, subdomain 2

Ricin B-like lectins

Rozdělení molekulárně biologických databází

- Databáze:**
  - Primární
  - Sekundární
  - Strukturální

Primární databáze obsahují anotované sekvence NA nebo proteinů.

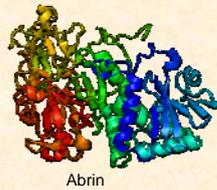
Rozdělení molekulárně biologických databází

- Databáze:**
  - Primární
  - Sekundární
  - Strukturální

Sekundární databáze obsahují informace odvozené z primárních databází ve formě charakteristických vzorů sekvencí, tj. funkčních nebo strukturálních motivů získaných srovnáním primárních dat (sekvencí).

Rozdělení molekulárně biologických databází

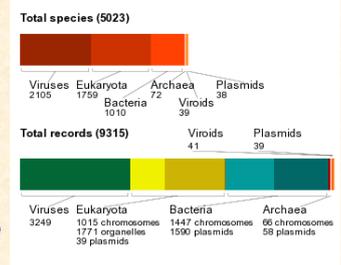
- **Databáze:**
Primární
Sekundární
Strukturní

Obsahují struktury proteinů (nukleových kyselin) a jejich anotace.

Rozdělení molekulárně biologických databází

- **Databáze:**
Primární
Sekundární
Strukturní

Genomové zdroje

Rozdělení molekulárně biologických databází

- **Databáze:**
Specializované
Univerzální

Specializované databáze obsahují informace o určité proteinové rodině nebo skupině proteinů, případně o určitém organismu.

Rozdělení molekulárně biologických databází

- **Databáze:**
Specializované
Univerzální

Univerzální databáze obsahují informace o proteinech (NA) ze všech organismů.

Rozdělení univerzálních proteinových databází

- **Univerzální databáze:**
„Skladiště“ sekvencí – sequence repository
„Manuálně“ spravovaná – curated database

Rozdělení univerzálních proteinových databází

- **„Skladiště“ sekvencí – sequence repository**

Kromě sekvencí obsahují málo nebo žádné dodatečné informace.

Záznamy generovány automaticky.

Proteiny mohou být zastoupeny několika různými záznamy (sekvencemi) = „nadbytečnost“ (redundance) sekvencí.

Rozdělení univerzálních proteinových databází

- **Manuálně spravované – curated databases**

Záznamy obsahují dodatečné informace.

Informace jsou před vložením do databáze validovány experty.

Všechny záznamy o stejné proteinové sekvenci jsou sdružovány do jediného = non-redundant dataset.

Rozdělení molekulárně biologických databází

- **Databáze:**

Primární

Sekundární

Strukturní

Genomové zdroje

Složené databáze

Složené databáze

- **Složené (composite) databáze:**

Slučují data z několika primárních databází.

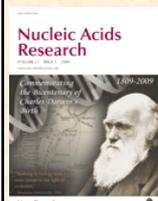
Eliminace redundantních dat.

Různá priorita zdrojových databází podle kvality validace a anotace (eliminace redundantních dat z databáze s nižší prioritou).

Molekulárně biologické databáze

Nucleic Acids Research

<http://www3.oup.co.uk/nar/database/a/>

[Nucleotide Sequence Databases](#)
[International Nucleotide Sequence Database Collaboration](#)
[Coding and non-coding DNA](#)
[Gene structure, introns and exons, splice sites](#)
[Transcriptional regulator sites and transcription factors](#)
[RNA sequence databases](#)
[Protein sequence databases](#)
[Structure Databases](#)

[Genomics Databases \(non-vertebrate\)](#)
[Metabolic and Signaling Pathways](#)
[Human and other Vertebrate Genomes](#)
[Human Genes and Diseases](#)
[Microarray Data and other Gene Expression Databases](#)
[Proteomics Resources](#)
[Other Molecular Biology Databases](#)
[Organelle databases](#)
[Plant databases](#)
[Immunological databases](#)

1170 databází

EBI/NCBI/CIB

Instituce zabývající se shromažďováním, správou a poskytováním dat a informací a vývojem analytických nástrojů.

EBI

Evropský institut pro bioinformatiku

European Bioinformatics Institute

NCBI

Národní centrum pro biotechnologické informace

National Center for Biotechnology Information

CIB

Centrum pro informační biologii

Center for Information Biology

<http://www.ebi.ac.uk/>

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/>

<http://www.cib.nig.ac.jp/>

EBI – Evropský institut pro bioinformatiku

European Bioinformatics Institute

- Založen roku 1992 jako součást European Molecular Biology Laboratory - EMBL.
- Sídlo v Hinxtonu ve Velké Británii.

Welcome to the EBI

The European Bioinformatics Institute (EBI) is a non-profit academic organisation that forms part of the European Molecular Biology Laboratory (EMBL).

The EBI is a centre for research and services in bioinformatics. The Institute manages databases of biological data including nucleic acid, protein sequences and macromolecular structures.

Our Mission

- To provide freely available data and bioinformatics services to all facets of the scientific community in ways that promote scientific progress
- To contribute to the advancement of biology through basic investigator-driven research in bioinformatics
- To provide advanced bioinformatics training to scientists at all levels, from PhD students to independent investigators
- To help disseminate cutting-edge technologies to industry

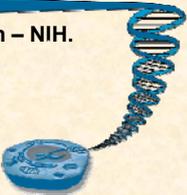
NCBI - Národní centrum pro biotechnologické informace

National Center for Biotechnology Information
National Library of Medicine   National Institutes of Health

- Založeno v roce 1988 jako oddělení Národní lékařské knihovny (National Library of Medicine – NLM) v USA.
- Součást National Institutes of Health – NIH.

What does NCBI do?

Established in 1988 as a national resource for molecular biology information, NCBI creates public databases, conducts research in computational biology, develops software tools for analyzing genome data, and disseminates biomedical information - all for the better understanding of molecular processes affecting human health and disease.

CIB – Centrum pro informační biologii

- Založeno jako oddělení Národního genetického institutu (国立遺伝学研究所, NIG) v Japonsku.

Research Organization of Information and Systems
National Institute of Genetics   <http://www.nig.ac.jp/>

Primární databáze NA

- EMBL** - Evropský institut pro bioinformatiku
- GenBank** - Národní centrum pro biotechnologické informace
- DDBJ** - Národní genetický institut (NIG)

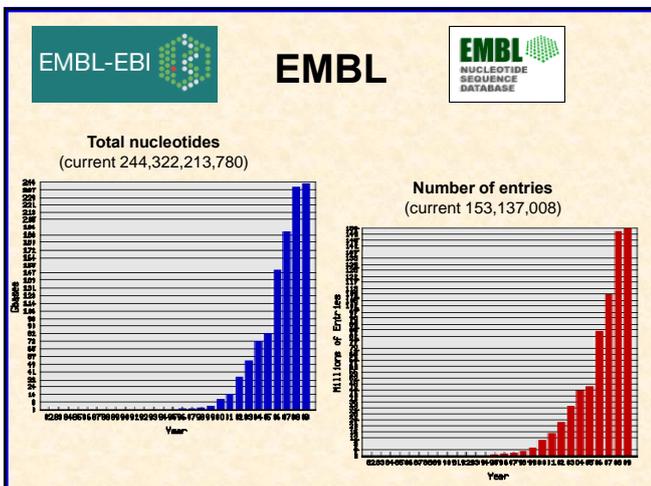

EMBL

- EMBL Nucleotide Sequence Database (EMBL-Bank) byla založena roku 1980 jako první databáze nukleotidových sekvencí.
- Obsahuje sekvence RNA a DNA.
- Zdroje sekvencí: vloženy přímo autory, genomové projekty, patenty

This morning the EMBL Database contained
244,322,213,780 nucleotides
in 153,137,008 entries.

This morning = 21.1.2009

GenBank

- Založena roku 1982 v rámci institutu NCBI.

GenBank® is the NIH genetic sequence database, an annotated collection of all publicly available DNA sequences (*Nucleic Acids Research*, 2009, Jan 26 [Database issue] 37:51-54). There are approximately 85,759,566,764 bases in 82,863,685 sequence records in the traditional GenBank divisions and 108,635,736,141 bases in 27,439,206 sequence records in the WGS division as of February 2009.

Sample GenBank Record

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/Sitemap/samplerecord.html>

Sample GenBank Record

```
LOCUS      SC049845      5028 bp      DNA           PLN           21-JUN-1999
DEFINITION Saccharomyces cerevisiae TCP1-beta gene, partial cds, and Ax12p
            (AX12) and Rev7p (REV7) genes, complete cds.
ACCESSION  U99645
VERSION   U99645.1      GI:1293613
KEYWORDS  .
SOURCE    Saccharomyces cerevisiae (baker's yeast)
ORGANISM  Saccharomyces cerevisiae
            Eukaryota; Fungi; Ascomycota; Saccharomycotina; Saccharomycetes;
            Saccharomycetales; Saccharomycetaceae; Saccharomyces.
REFERENCE  1 (bases 1 to 5028)
AUTHORS   Torpey,L.E., Sibbs,P.E., Helson,J. and Lawrence,C.W.
TITLE     Cloning and sequence of REV7, a gene whose function is required for
            DNA damage-induced mutagenesis in Saccharomyces cerevisiae
JOURNAL   Yeast 10 (11), 1503-1509 (1994)
PUBMED   7871890
REFERENCE  2 (bases 1 to 5028)
AUTHORS   Roemer,T., Madden,K., Chang,J. and Snyder,M.
TITLE     Selection of axial growth sites in yeast requires Ax12p, a novel
            plasma membrane glycoprotein
JOURNAL   Genes Dev. 10 (7), 777-793 (1996)
PUBMED   8846915
REFERENCE  3 (bases 1 to 5028)
AUTHORS   Roemer,T.
TITLE     Direct Submission
JOURNAL   Submitted (22-FEB-1996) Terry Roemer, Biology, Yale University, New
            Haven, CT, USA
```

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/Sitemap/samplerecord.html>

Sample GenBank Record

```
LOCUS      SC049845      5028 bp      DNA           PLN           21-JUN-1999
DEFINITION Saccharomyces cerevisiae TCP1-beta gene, partial cds, and Ax12p
            (AX12) and Rev7p (REV7) genes, complete cds.
ACCESSION  U99645
VERSION   U99645.1      GI:1293613
KEYWORDS  .
SOURCE    Saccharomyces cerevi
ORGANISM  Saccharomyces cerevi
            Eukaryota; Fungi; As
            Saccharomycetales; 3
REFERENCE  1 (bases 1 to 5028)
AUTHORS   Torpey,L.E., Sibbs,P
TITLE     Cloning and sequence
            DNA damage-induced m
JOURNAL   Yeast 10 (11), 1503-
PUBMED   7871890
REFERENCE  2 (bases 1 to 5028)
AUTHORS   Roemer,T., Madden,K.
TITLE     Selection of axial g
            plasma membrane glyo
            Genes Dev. 10 (7), 7
PUBMED   8846915
REFERENCE  3 (bases 1 to 5028)
AUTHORS   Roemer,T.
TITLE     Direct Submission
JOURNAL   Submitted (22-FEB-19
            Haven, CT, USA
```

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/Sitemap/samplerecord.html>

DNA Data Bank of Japan

The DNA Data Bank of Japan

- Původně zahrnovala data především z japonských výzkumů.
- V současnosti úzká spolupráce s ostatními databázemi.

International Nucleotide Sequence Database Collaboration

<http://www.insdc.org/>

DDBJ: DNA Data Bank of Japan
CIB-DDBJ: Center for Information Biology and DNA Data Bank of Japan
NIIG: National Institute of Genetics
EBI: European Bioinformatics Institute
EMBL: European Molecular Biology Laboratory
NCBI: National Center for Biotechnology Information
NLM: National Library of Medicine
IAC: International Advisory Committee
ICM: International Collaborative Meeting

Primární databáze proteinů

- **Univerzální databáze:**
 „Skladiště“ sekvencí – sequence repository
 Manuálně spravovaná – curated database

Příklad: GenBank versus RefSeq

National Center for Biotechnology Information

National Library of Medicine

National Institutes of Health

Primární databáze proteinů

GenBank	RefSeq
Not curated	Curated
Author submits	NCBI creates from existing data
Only author can revise	NCBI revises as new data emerge
Multiple records for same loci common	Single records for each molecule of major organisms
Records can contradict each other	
No limit to species included	Limited to model organisms
Data exchanged among INSDC members	Exclusive NCBI database
Akin to primary literature	Akin to review articles
Proteins identified and linked	Proteins and transcripts identified and linked
Access via NCBI Nucleotide databases	Access via Nucleotide & Protein databases

GenPept - GenBank Gene Products Data Bank
RefSeq - Reference Sequence

Primární databáze proteinů

- **PIR-PSD** - Protein Information Resource Protein Sequence Database.
- Nejstarší univerzální „curated“ databáze proteinů.
- Komplexní, non-redundant data, rozčleněna podle proteinových rodin a nadrodin, doplněna funkčními, strukturními a bibliografickými daty.

<http://pir.georgetown.edu/>

swissprot Swiss-PROT + TrEMBL

- **Swiss-Prot** - „Curated“ databáze založená na Univerzitě v Ženevě v roce 1986. Spravovaná Švýcarským institutem pro bioinformatiku (**SIB - Swiss Institute of Bioinformatics**).
- Vysoká úroveň anotace → vkládáno více sekvencí než je možno manuálně anotovat a zařadit do databáze.
- **TrEMBL** – Počítačově anotovaná data, odvozená z kódujících úseku sekvencí v DDBJ/EMBL/GenBank, která **ZATÍM** nejsou zařazena v Swiss-Prot.

swissprot Swiss-PROT + TrEMBL

- **Anotace:**
  - Funkce
  - Katalytická aktivita
  - Podjednotky
  - Domény
  - Biotechnologické využití
  - Sekvenční homologie
  - Posttranslační modifikace
  - Reference atd.

<http://www.expasy.org/sprot/>

Složené databáze

- **Databáze:**
  - Primární
  - Sekundární
  - Strukturní
- Genomové zdroje
- Složené databáze**

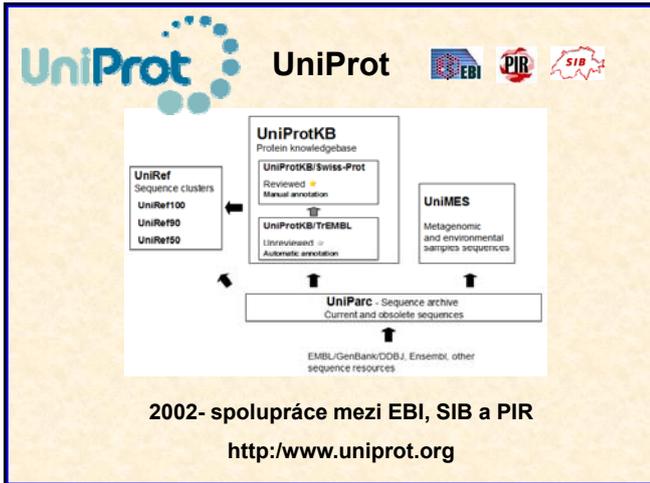
Složené databáze

- **Složené (composite) databáze:**
  - Stučují data z několika primárních databází.
  - Eliminace redundantních dat.
  - Různá priorita zdrojových databází podle kvality validace a anotace (eliminace redundantních dat z databáze s nižší prioritou).

Swiss-PROT + TrEMBL

OWL (Swiss-PROT + PIR + Genbank + NRL-3D)

Sekundární databáze NA a proteinů

Sekundární databáze obsahují informace odvozené z primárních databází ve formě charakteristických vzorů sekvencí, tj. funkčních nebo strukturních motivů získaných srovnáním primárních dat (sekvencí).

- Vyhledávání „vzoru“ charakteristického pro určitou skupinu proteinů.
- Možnost predikce funkce proteinů.

Sekundární databáze NA a proteinů

- Databáze mohou obsahovat:
Proteinové **DOMÉNY** odvozené ze známých struktur
Proteinové sekvence seřazené do **SEKVENČNÍCH RODIN**
CHARAKTERISTICKÉ MOTIVY odvozené z těchto sekvencních rodin.


```

L P N T A K A I P Y A N A A R D L K L F I D
L P N T D R A I F F A N A A R Q H I K L P T G
L P H I K G V T A L T H A A N D T I D I V D D
L P N I A G V T A L V N S S A P Q T I E V P V D D
  
```

[RQC] -G-P-R-Q-G-(RQC)-

This pattern is conserved in: [P] in or [C]q -any-Vai-any-amp-any-4-mp-famp-1ad-Elv or [Asp]

Sekundární databáze NA a proteinů

- Sekundární proteinové databáze:
PROSITE, Pfam, PRINTS, ProDom, SMART, TIGRFAMS
V současné době sdruženy do integrované klasifikační databáze proteinů **InterPro**

<http://www.ebi.ac.uk/InterProscan/>

Table View Raw Output XML Output Original Sequences SUBMIT ANOTHER JOB

SEQUENCE: Sequence_1 CRC64: B00AB341813AD2EE LENGTH: 382 aa

InterPro	Ricin B lectin		
PF00027X			
Domain	PF00052		Ricin_B_lectin
InterPro			
Family	S100458		RICIN
InterPro			
Sub	P56021		RICIN_B_LECTIN
InterPro	Ribosome-inactivating protein		
PF001574			
Family	PF00161		RI
InterPro			
Sub	SGF56371		Ribosome_inactivat_prot
InterPro	Ricin B-related lectin		
I40000997			
Domain	SF50370		RicinB_like
InterPro	Ribosome-inactivating protein, subdomain 2		
PF016138			
Domain	G305A.4.10.470.10		Ribosome_inactivat_prot_sub2
InterPro	Ribosome-inactivating protein subgroup		
PF01788			
Family	PF00396		SHIGARICIN
InterPro			
Sub			

Sekundární databáze NA a proteinů

- Sekundární proteinové databáze:
PROSITE, Pfam, PRINTS, ProDom, SMART, TIGRFAMS
V současné době sdruženy do integrované klasifikační databáze proteinů **InterPro**

<http://www.ebi.ac.uk/InterProscan/>

- Sekundární databáze NA
TRANSFAC

Strukturní databáze NA

Nucleic Acids Research

ABOUT THIS JOURNAL CONTACT THIS JOURNAL SUBSCRIPTIONS CURRENT ISSUE

Oxford Journals > Life Sciences > Nucleic Acids Research > Database Summary Paper

2009 NAR Database Summary Papers

Nucleotide Sequence Databases
RNA sequence databases
Protein sequence databases
Structure Databases
Small molecules
Carbohydrates
Nucleic acid structure
Nucleic acid structure
Gnegat
GRSDB
ITSD
MARNA
NDB - Non-Canonical Interactions in RNA
QuaBase
Rfam
RNA FRABASE
RNA SSSTRAND
RNA Junction
SARS-CoV RNA SSS
SCOR - Structural Classification of RNA
Viterbi-DB
Protein structure

NDB - Nucleic Acid Database

WELCOME TO THE NUCLEIC ACID DATABASE
a repository of three-dimensional structural information about nucleic acids

Number of Released Structures:
4089 Structures
Last Update: 15-Jan-2009

NDB ID: AD0001

Biological Unit 1

Other Views
Asymmetric Unit
Crystal Packing
Entire Biological Unit 1

<http://ndbserver.rutgers.edu/>

ATLAS

of Nucleic Acid Containing Structures

X-Ray Atlas

- Gallery Index
- Index Listing [text only]

NMR Atlas

- Gallery Index
- Index Listing [text only]
- Sorted Galleries**
- Musical Atlas
- About this Atlas

The NDB Atlas provides summary information and images for each structure in the database. These images provide many looks at the varied structures of nucleic acids.

The Atlas is first divided by experimental type, and then by structure type. Features include:

- images of the asymmetric and biological units, and crystal packing pictures for nucleic acid structures from X-ray crystallographic experiments
- images of the average and ensemble structure from NMR experiments
- links to coordinate files, experimental data files
- tables of derived data, including torsion angles and hydrogen bonding classifications
- special features for RNA structures, including images of secondary and tertiary structure

A more detailed description of the NDB Atlas features is available at "About this Atlas"

Genomové zdroje

Nucleic Acids Research

ABOUT THIS JOURNAL CONTACT THIS JOURNAL SUBSCRIPTIONS CURRENT ISSUE

Oxford Journals > Life Sciences > Nucleic Acids Research > Database Summary Paper Categories

2009 NAR Database Summary Papers Category List

Nucleotide Sequence Databases
RNA sequence databases
Protein sequence databases
Structure Databases
Genomics Databases (non-vertebrate)

EBI, NCBI – genomové databáze

MGD - Mouse Genome Database
TIGR Gene Indices
Genome annotation terms, ontologies and nomenclature
Taxonomy and identification
General genomics databases
Viral genomics databases
Prokaryotic genome databases
Unicellular eukaryotes genome databases
Fungal genome databases
Invertebrate genome databases

Vyhledávací systémy

- Nutnost organizovaného ukládání a skladování dat.
- Nutnost prohlížení a analyzování uložených dat.

Databáze je určitá uspořádaná množina informací (dat) uložená na paměťovém médiu.

V širším smyslu jsou součástí databáze i softwarové prostředky, které umožňují manipulaci s uloženými daty a přístup k nim.

Vyhledávací systémy

- Textové vyhledávání v databázích
NCBI – Entrez
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/Entrez/>

Entrez is the integrated, text-based search and retrieval system used at NCBI for the major databases, including PubMed, Nucleotide and Protein Sequences, Protein Structures, Complete Genomes, Taxonomy, and others.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/Entrez/tutor.html>

